

**Egy szinodális Egyházért:
közösség, részvétel, küldetés**

**AZ EGRY FŐEGYHÁZMEGYE JELENTÉSE
A SZINODÁLIS FOLYAMATRÓL**

2022

BEVEZETÉS

Ferenc pápa 2023-ra összehívta a tizenhatodik rendes püspöki szinódust. A Szentatya fontosnak tartotta, hogy mindenki kapjon lehetőséget véleménye és tapasztalatai megosztására. Érthető a pápa nemes szándéka, hiszen a soron következő püspöki szinódus fő témája az Egyház szinodális jellege, amely három pilléren nyugszik: közösség, részvétel és küldetés. Nem csupán egy szűk egyházi kört érintő gyűlésnek lehettünk tanúi, hanem egy olyan felkészülési folyamat részévé válhatunk, amelyet a meghallgatás és a találkozás kegyelmi időszakaként éltünk meg.

2021. október 10-én a Szentatya ünnepélyes szentmisét mutatott be a Szent Péter Bazilikában a püspöki szinódushoz vezető folyamat megnyitása alkalmából. Egy héttel később szintén ünnepélyes szentmise keretében az Egri Bazilikában én is meghirdettem a szinodális folyamat egyházmegyei szakaszának elindítását, majd ezt követően megalakítottam a szinodális munkacsoportot. Számos megbeszélés eredményeképpen 2021. Karácsonyára sikerült véglegesítenünk a kérdéseket. Újévi körlevelemben, amelyet az Egyházmegye minden templomában felolvastak, mindenkit arra bátorítottam, hogy kapcsolódjanak be a közös munkába és meglátásaikkal segítsék a püspöki szinódus előkészítését, ezáltal az Egyház megújulási folyamatát.

A 29 kérdést magában foglaló hét témát elsősorban közösségi megbeszélésre ajánlottuk. Egyházmegyénkben célcsoportokra bontva szólítottuk meg a ránk bízott testvéreket, akik hivatásukból és életállapotukból adódóan sajátos meglátásaikkal segítették a közös gondolkodást. Számukra a dokumentumban bemutatott hét témakörön túl további kérdéseket is összeállítottunk. A válaszok feldolgozásáról a 8. pontban olvashatunk. A lelkipásztorok esperesi kerületenként, a szerzetesek pedig saját közösségükben beszéltek meg a kérdéseket. A hitoktatók, számos képviselőtestület és ifjúsági csoport, a lelkeségi mozgalmak és a családközösségek meglátásai gazdagították a szinodális folyamatot. Örülök, hogy katolikus oktatási intézményeink is bekapcsolódtak ebbe a folyamatba. A beérkezett válaszok így sokezer ember véleményét, tapasztalatát és jövőképét tükrözik. A közösségi munkán túl lehetőséget biztosítottunk a kérdések egyéni megválaszolására is, amelyet online formában lehetett kitölteni. Ezt a kérdőívet 216 személy töltötte ki. Az elmúlt hónapokban a szinodális munkacsoport kiértékelte a beérkezett válaszokat és gondos munkával összeállította azt a szintézist, amelyet szeretettel ajánlok az Egri Főegyházmegye területén élő minden krisztushívő figyelmébe.

Hálásan köszönöm, hogy ilyen nagy számban bekapcsolódtak a szinodális folyamatba. Köszönetemet fejezem ki azok iránt, akik az előkészítésben és a dokumentum összeállításában bármilyen módon részt vettek. Őszintén remélem, hogy az együtt haladás, a közösen szerzett tapasztalatok megerősítik közösségeinket és segítenek, hogy mindenki életállapotának megfelelően tevékenyen vegyen részt az egyház küldetésében, hogy a Szentlélek hangjára figyelve együtt haladjunk és közösen építsük Isten országát.

Eger, 2022. május 7.

✠ Ternyák Csaba
egri érsek

1. TÁRSAKKÉNT AZ ÚTON

Az Egyházban és a társadalomban egymás mellett járunk ugyanazon az úton.

Krisztus és az ő Egyházának viszonya az útitársak bensőséges kapcsolatát jeleníti meg (*Evangelii gaudium* 23), ahol a Szentlélek ereje által Isten népe együtt vándorol és közösségbe gyűlik, hogy az evangéliumot hirdesse (*Vademecum* 1.2). A II. Vatikáni Zsinat szavaival élve, az Egyház „jele és eszköze az Istennel való bensőséges egyesülésnek és az egész emberi nem egységének” (*Lumen gentium* 1), ezért lényegéből fakadóan párbeszédet kezdeményez az emberek nagy családjával és fölkinálja az őszinte együttműködését az egyetemes testvériség létrehozásához, egyben feltárja az ember magasztos hivatását, amely Isten terve szerint az örök életben éri el a beteljesedést (*Gaudium et spes* 2-3).

Arra a kérdésre, hogy kik azok, akik együtt haladnak az úton elég széles skálán mozognak a beérkezett válaszok. Sokan a papokat és azokat a hívőket sorolják ide, akik aktívan részt vesznek az egyház(község) életében és látható módon kifejezik az odatartozásukat. A válaszadók közül többen ökumenikus szempontból közelítették meg a kérdést és vallják, hogy a megkereszteltek, azaz Jézus Krisztus követői haladnak együtt, hiszen együtt dicsérik az Istent, követik útmutatásait, hirdetik igéit. Sokan általánosságban az egész keresztény közösségre gondoltak, olyanokra is, akik nem járnak rendszeresen vasárnap szentmisére, mindazok. Találkozhatunk a válaszadókban kialakult egyházképpel, azon elképzelésekkel, hogy ki hogyan tartozik az Egyházhoz. Egységesen vallják, hogy az Egyház mindenkit hív és szeretettel vár, hogy az emberek a Jézus Krisztussal való kapcsolatukat közösségben éljék meg.

Akik távolabb vannak az együtt haladók közösségétől, azok inkább külsőségekben élik meg a hitüket. Ezek az emberek sokszor nem tehetnek róla, hogy távolabb vannak. Gyakran nincs előttük egyáltalán példa, vagy rossz példát tapasztaltak meg, nincs lehetőségük mély istenkapcsolatra, és nem kaptak vallásos nevelést. Többnyire azokat a személyeket is ebbe a csoportba sorolták, akik csupán megszokásból, felszínes hittel vesznek részt a szentmisén, de nincs élő hitük, és az Egyház egyfajta szolgáltatót jelent számukra. Befizetik az egyházadót, kérik a keresztelest, a temetést, az egyházi esküvőt, de az egyház mindennapjaiba nem vonódnak be jobban. Vannak, akik az Egyház intézményes formájából kiábrándultak, vagy saját sérelmeik miatt csalódtak Istenben s inkább a „maguk módján” hisznek. Ide sorolják az ateistákat és az eretnekeket is. A fiatalok meglátása szerint a bezárkózott, a reményvesztett, a csalódott és félrevezetett emberek vannak távol. Sok embert eltérített Krisztus követésétől a világ gondja és csábító fénye. Egyre több azok száma, akik családi környezetük, élethelyzetük miatt nem hallottak Istenről.

A válaszadók a periférián élők közé sorolják a társadalom peremén élő embereket, mint a hajléktalanokat, a cigányokat, a szegényeket, a társadalom aljára lecsúszott embereket. A periférián nagyon sokan vannak olyanok, akik nem érzik fontosságát, hogy templomba járjanak vagy egy plébániai közösséghez tartozzanak, akik gyerekként nem nőttek bele a liturgiába és nem tudják hogyan kell részt venni egy szentmisén. Megdöböntő lehet, de sokan az elváltakat is a periférián élők közé sorolják. Sokan azt

érzik, hogy az Egyház nem tud mit kezdeni az életállapotával, mint például az elváltakkal, az élettársi kapcsolatban élőkkel, a homoszexuálisokkal. Úgy érzik, hogy az Egyház „fekete báránként” tekint rájuk, kilógnak a közösségből, és nem találnak elfogadást és otthont. A válaszokból kitűnik, hogy ezekkel az emberekkel a hívők nem tudnak mit kezdeni, tehetetlenül és sokszor passzívan állnak a probléma előtt.

2. MEGHALL(GAT)ÁS

A meghall(gat)ás az első lépés, amelyhez előítéletek nélküli nyitott elmére és szívre van szükség.

Isten kinyilvánította Mózesnek, hogy látta népe szenvedéseit és meghallotta panaszát (Kiv 3,7). Az Úr számtalanszor tanúbizonyságot tett arról, hogy nem csupán hallja a nép kiáltását, hanem tetteivel oltalmazza és támogatja őket. Szeretetének és odafigyelésének végső tette, hogy emberré lett és értünk adta önmagát. A meghall(gat)ás ezért több, mint pusztán a hangok érzékelése. Az igazi meghallgatás művészet, mert a másikkal való kommunikációba a szív azon képességét teszi első helyre, amely közelebb hozza az embereket egymáshoz és lehetővé teszi az igazi lelki találkozást (*Evangelii gaudium* 171.). Az Egyház szinódusi útját az Isten és az emberiség párbeszédének szolgálata határozza meg, hogy együtt haladjunk az Isten országa felé vezető közös úton (*Vademecum* 1.3.).

A válaszadók döntő többség vallja, hogy Isten szavának meghallásában a Szentírás van az első helyen. Nagyon fontos a szentmisén felolvasott szent szövegek hallgatása, és nem kevésbé fontos a Szentírás egyéni olvasása, csendben való átélmélkedése. Isten a szívünk legmélyén is szól hozzánk, az ő hangja visszhangzik bennünk. A lelkiismeret szavát azonban sok emberben eltorzította a nevelés, a környezet és a rossz társaság hatása. Emiatt korunkban sokan eltávolodtak Istentől és nem hallják meg Isten hívó hangját.

Számos válaszban volt fellelhető az igény a közösségi programokra, a fórumokra. Ezekre az alkalmakra feltétlenül szükség van, hiszen segítik egymás meghall(gat)ását és alkalom nyílik a személyes beszélgetésekre. Nem csupán előadásokra vágynak, hanem arra, hogy el tudják mondani őszintén azt, ami bánt. Az igazi meghallgatást gátolja a felgyorsult világ, a munkahelyen támasztott elvárások, a gonoszság és az irigység megtapasztalása. Ezért sokan nem merik megosztani a másikkal sem bánatukat, sem örömeiket. Félnek és magukba zárkoznak, ezáltal önmagukat emésztik. Ez nem csupán a közösségekben, hanem gyakran a családon belül is előfordul. A meghallgatás és beszélgetés fórumai elsősorban az értekezletek, a lelki napok, a közös kirándulások. Kiemelkednek továbbá az olyan lehetőségek, mint a katekézis és az utána esetlegesen megtartandó közös beszélgetések. A papság és a hívek számára is fontosak a találkozók, a lelkinapok és minden lehetőség, amikor kötetlen módon van lehetőség az egymással való beszélgetésre és meghallgatásra. Sokan megjegyzik, hogy több lehetőség lenne ilyen alkalmak megszervezésére, de sajnos sokan nem használják ki ezeket és nem élnek vele.

A válaszadók döntő többsége szerint az egyházközségek zömét a nők alkotják így sok lehetőség van számukra a közösségszervezésben, a liturgiákon való közreműködésben stb. Sajnos egyházközségeinkben egyre kevesebb férfi és fiatal van jelen. A fiatal korosztály szinte teljesen hiányzik a kisebb közösségekből és a falvakból. A cigány kisebbségek szinte kizárólag akkor lépnek kapcsolatba az egyházzal, ha keresztelést vagy temetést akarnak, egyébként nem. A szegényekkel sokszor a Karitás foglalkozik sok helyen, a sok adminisztrációs munka miatt a lelkipásztor sokszor nem ér rá. A kívülállók sokszor akkor találkoznak az Egyházzal amikor valamiféle ügyet intéznek a plébánián, vagy valami olyan fórum van (pl. katekézis) ahova meghívást kapnak egy ismerős által. Végezetül sokan megjegyzik, hogy semmi akadálya nincs annak, hogy teret kapjanak ezek a rétegek, a problémát szerintük az okozza, hogy ezek a csoportok nem akarnak élni a lehetőséggel.

3. MEGSZÓLALÁS

Mindenkit meghívunk arra, hogy bátran, szabadságban, igazságban és szeretetben szólaljon meg.

A színódusi kérdéssor 3. témája a megszólalás volt, ahol arról nyilatkozhattak a különböző csoportok, hogy milyen módon mondhatják el véleményüket, tapasztalataikat. A megszólalás témáját a II. Vatikáni Zsinat is érinti, és a fontosságukról szól: „A világi hívek is ösztönzést kapnak arra, hogy nyilvánítsák ki véleményüket, minden olyan ügyben, amely az Egyház javát érinti, de mindig igazságban és okosan, tisztelettel és szeretettel. Bíráltnak is van helye az Egyházban nemcsak hódolatnak... A hívek okos tanácsaikkal hathatósan segíthetik felelős lelkipásztoraikat.” (*Inter mirifica* 1.)

A megszólalás témakörében adott válaszokból egyértelműen kirajzolódik, hogy az Egri Főegyházmegyében a lelkipásztorok, a hívek és a különböző közösségek is nagy ajándékként tekintenek a Szent István Rádióra és Televízióra. Ezeken a fórumokon van leginkább lehetőségük gyakorolni a megszólalást szélesebb körben. Természetesen az egyes egyházközségekben, a különböző csoportokban (ifjúsági hittan, felnőtt hittan, Karitás-csoport, imacsoportok, rózsafüzér társulatok) is élnek ezzel a lehetőséggel, s megosztják az örömet és bánatot egyaránt. Főként a vírushelyzet miatt kialakult elszigetelődés miatt, nagy vágyat érez magában mindenki, hogy meg tudjon szólalni és megoszthassa a szívében lévőket másokkal.

A fent említett katolikus médiánkat a jövőben is meg kell tartani a vélemények alapján. Ugyanakkor jobban ki kellene építeni a fiatalokkal való kommunikációnkat, mert a Szent István Rádió és Televízió kevésbé szólítja meg őket. A lelkipásztoroknak megszólíthatóbbá kellene válniuk, és a hívek meghallgatására nagyobb erőt kellene fordítaniuk. A papképzésben a kommunikációt, mint tudományágat jobban be szükséges építeni, megtanítani a papnövendékekkel az internet, a közösségi média és az egyéb tartalmak helyes és egészséges használatára.

4. ÜNNEPLÉS

Az „együtt haladás” csak akkor lehetséges, ha az Ige közös hallgatásán és az Eucharisztia ünneplésén alapul.

A liturgiában valósul meg az együtt haladás egy fontos lépése. Az Egyház liturgiájában Jézus Krisztus húsvéti misztériumáról emlékezik meg. Ezen ünneplésben találkozik a hívő közösség a megváltás titkával, hiszen „a keresztségben az emberek Krisztus húsvéti misztériumának részesei lesznek: vele együtt meghalnak, eltemetkeznek és föltámadnak, megkapják a fogadott fiúság Lelkét” (*Sacrosanctum concilium* 6.) A pászka misztérium soha ki nem apadó forrásából táplálkozik és ebben mélyül el az ünneplő közösség a liturgikus év ünnepein és akkor is, amikor a hetet, vagy a napot szenteli meg az istentisztelet különböző formáival.

A liturgia, és a szentmise különösen is, a II. Vatikáni Zsinat szóhasználatával élve, csúcspont és forrás. A keresztségben annak elnyerője az egyház küldetésében részesedett, mely a liturgikus élet viszonylatában a tudatos, teljes, áhítatos, tevékeny, közösségi, külső és belső és így gyümölcsöző részvételben ölt testet. „Az Egyház [...] arra törekszik, hogy a hívek ne csak mint kívülállók vagy mint néma szemlélők legyenek jelen a hitnek ezen misztériumán” (*Sacrosanctum concilium* 48.) A tevékeny részvétel különböző azonban „kinek-kinek a maga kora, adottsága, életformája és vallási műveltsége szerint” (*Sacrosanctum concilium* 19). Ezért a gyümölcsöző részvétel megvalósítása mind a lelkipásztorok, mind pedig a hívő közösség állandó feladata.

Az egyház liturgiája közösségi jellegű, mely mindig az adott település és egyházközség viszonyai között valósul meg. Az egyházmegye összetett és sokszínű településszerkezete tükröződik vissza az istentiszteleti alkalmakban is. Míg a kistelepülésen élő hívek egymást ismerik, addig a nagyobb városi közösségekben ez kevésbé jellemző. Az érkező hívek köszöntése csak a legritkább esetben valósul meg, melyet csupán néhány helyen éreznek szükségesnek. A különböző adottságok azonban együttesen azt igénylik, hogy az adott közösség megtalálja azokat a csatornákat, ahol ki lehet fejezni a találkozás nyújtotta örömet.

A liturgikus alkalmak a hívek nagy többségének a szentmise ünneplésében öltönek testet. Csupán a legritkább esetben jelenik meg a szentmise mellett az Imaórák Liturgiájának közös ünneplése, a II. Vatikáni Zsinat recepciója e téren még várat magára. Az Eucharisztia ünneplését csúcspontként és forrásként élik meg. Csúcspont, mivel legkisebb településeken szinte ez az egyetlen utolsó intézményes fórum. Szintén csúcspont, mivel az Eucharisztia heti ünneplése az, mely kiragadja résztvevőt a hétköznapi életből és szakrális térbe helyezi őket, ahol megélhető a közösségi lét érzése, az együvé tartozás és kifejezhető az identitástudat. Mindemellett azonban forrás is, hiszen a Jézus Krisztussal megvalósuló találkozás alkalma, az istenkapcsolat megélésnek helye, az ima, a lelki táplálék, feltöltődés lehetősége. Mindezeket veszélyezteti a megszokás, kiüresedés, formalizmus és a liturgia szövegeitől és szimbolikájától való eltávolodás. Ezeket ellensúlyozandó megjelent az igény a liturgikus katekézisekre, melyek feltárják az Egyház ünneplésének kincsestárát és a ma már anakronisztikus miseszövegek felülvizsgálatára. Mindez előfeltétele a tevékeny és tudatos részvételnek.

Minden krisztushívó a keresztség által a krisztusi hármaskörben való részvételre és így a liturgiában való tevékeny részvételre kap meghívást. Ennek megvalósulása is eltér az egyes közösségek helyi adottságai fényében. Személyre szabottan, személyes meghíváson és jó példákon tud csak alapulni a liturgikus feladatok vállalására szóló meghívás. A népének és az azt vezető állandó kántori szolgálat, továbbá az imakönyvek kihelyezése, mise- és énekszövegek kivetítése alapfeltételei a tevékeny részvétel megvalósulásának. Jellemző, hogy az aktív részvétel klasszikus formái csak a hívő közösség kevés tagjára tud koncentrálni, hiszen az oltárszolgálatban – hol egyénileg, hol pedig iskolai szinten szerzett módon – a fiatalok kapcsolódnak be, a lektori szolgálattal pedig a felnőttek szűk köre érhető el. Fontos ezért a jövőben, hogy kibontásra kerüljön a tevékeny részvétel külsőleg történő megélése mellett annak belső elmélyítésének a fontossága is. Főként a vidéki közösségekben a tevékeny részvétel a különböző népi vallásosság formáinak megélésében is testet ölt, mely ápolására igényt tart a közösség. A gyümölcsöző és gazdagító részvétel az ünneplést vezető pap és a közösség tagjaitól is időt és megfelelő előkészületet követel meg. Megoldandó nehézségként jelenik meg, hogy a lelkipásztor leterheltsége miatt nem jut idő részétől hívek bevonására. Az egyházi iskolák tekintetében a fiatalok liturgikus részvétele intézményes keretek között valósul meg, melynek nagy előnye a megfelelő előkészítettség, a különböző ünnepekre történő pedagógiai készüllet. Ugyanakkor elkerülendő annak veszélye, hogy a liturgikus bekapcsolódás a gyermekek szerepeltetésében merüljön ki. A jelenkor kihívása, hogy a személyes részvétel mellett immár a templomba járó minden réteg életében megjelent a virtuális részvétel is. Meg kell találni a katekézis segítségével azon lehetőségeket, melyek a hívek így történő bekapcsolódását is az Istennel való találkozás terévé teszik.

Az egyházmegyei közösségei kettős módon viszonyulnak a paphiány okozta vasárnap szentmise nélküli ünnepléséhez. Míg azok a közösségek, ahol ez gyakorlott, elfogóak, addig máshol, ahol esetleg ilyen tapasztalattal még nem rendelkeznek, elutasítás figyelhető meg. Központi kérdés, hogy az egyház által megbízott személy olyan hiteles keresztényi életet éljen, mely példaértékkel szolgál a közösség számára. Szintén felfedezésre vár még a krisztusi jelenlét nem pusztán szentségi, hanem Igében történő megélése az egyházmegyei közösségei számára.

5. KÖZÖS KÜLDETÉS ÉS FELELŐSSÉGVÁLLALÁS A HIT TOVÁBBADÁSÁRA

A szinodalitás az Egyház küldetésének szolgálatában áll,
amelyben minden tagnak részt kell vennie.

Az Egyház az evangelizálásért létezik és sajátos küldetése, hogy az egy hit megvallásában egyesítsen minden embert, ezért lényegénél fogva megkülönböztetett jelévé és eszközévé válik a népek közötti testvériségnek, ahol az őszinte párbeszédre lehetőség nyílik (*Gaudium et spes* 92.). Isten népe együtt indul útnak, és a közös küldetés érdekében minden egyes tag együtt haladva tölti be a maga sajátos szerepét. A szinodális

egyház közösségben halad előre, hogy Krisztus testének tagjaiként különféle módon az Egyház megújítását és építését szolgálják. A szinodalitás egy olyan út, amely az Egyház evangelizációs küldetését és Isten népének egységét és együtt haladását megerősíti és gyümölcsözővé teszi. (*Vademecum* 1.4.).

Az Egyházban a karizmák sokszínűségének köszönhetően különféle szolgálatok vannak. Minden szolgálat egyazon küldetésre irányul, valamennyien a maguk módján az emberek üdvösségét szolgálják (*Lumen gentium* 30.). Az apostolok és utódaik részesültek a tanítás, a megszentelés és a kormányzás tisztségében. A világi hívek részesülnek Krisztus papi, prófétai és királyi tisztségében, aki a keresztséggel és a bérnállással az apostolkodás nemes feladatára rendeli őket, hogy világi környezetben igazi kovászként élve az emberek megszentelésén fáradozzanak (*Apostolicam actuositatem* 2.). Küldetésünk tehát, hogy „kilépő” Egyházzá váljunk, azaz missziós lelkülettel éljük életünket.

Ezen lényegi feladat legfontosabb színtere a család, ahol a szülők, mint a hit első hirdetői, nevelik és irányítják gyermekeiket Krisztushoz. Egyértelműen ezt tükrözte vissza a válaszok túlnyomó többsége, mind a csoportos megbeszélések mind az egyéni kérdőívek esetében. Egyházmegyénkben jelenleg kevés családközösség működik. Számos hozzászóló megjegyezte, hogy sokan nincsenek tudatában a keresztségükből fakadó fenséges hivatásnak. Arra is sokan utalást tettek, hogy a küldetéstudat hiánya még a vallásukat gyakorló hívek között sem ismeretlen. A közösségeinkbe rendszeresen járó hívek is szeretnék elmélyíteni hitüket és istenkapcsolatukat. Az evangelizáció sikeressége érdekében fontosnak tartják a tanítást, hogy készek legyenek mindenkinek megfelelni, aki csak kérdezi őket (1Pét 3,15). Az elmélyülésben és a közösségépítésben a lelkeségi mozgalmak támogatást jelentenek a krisztushívők számára. Az evangélium hirdetésének sajátos formájaként jelölték meg sokan az irgalmasság cselekedeteinek gyakorlását, amelyet egyházmegyénk számos Karitás csoportja életre vált.

A válaszadók reménységgel tekintenek arra a lehetőségre, amelyet az egyházmegye területén működő katolikus oktatási intézmények jelentenek. A gyermekek nevelésével foglalkozó papok és hitoktatók sokat tesznek az evangélium átadásáért, ugyanakkor érzik, hogy a család közreműködő támogatása nélkül az evangélium magja igen gyakran nehezen tud szárba szökkeni. Nagy kihívás és feladat az egyházi iskolák (tanárok, szülők és gyermekek) bekapcsolása a plébánia életébe. Az elvilágiasodott, Istentől eltávolodó, a könnyen elérhető örömekre és a fogyasztásra ösztönző világunkban komoly kihívást jelent a fiatalok megszólítása. Az ifjúsági régiók létrehozása, az ifjúsági vezetőképzés elindítása jövőt építő lépés volt. Számos közösségben tapasztalható – főként a kistelepüléseken – létszámbeli fogyatkozás, és elöregedés. A hit megélésében mindez komoly kihívást jelent híveknek és lelkipásztoroknak egyaránt. Mindamelllett a válaszokból egyértelműen érezhető volt, hogy a plébániai közösség megtartó erőt jelent híveinknek. A híveknek szükségük van a lelkipásztor odaadó gondosságára, ahogyan a lelkipásztorok számára is erőforrást jelent a hívek szeretete.

A plébániai közösségek megerősítését szolgálja a közösségi alkalmak, katekézisek, bibliaórák, imaközösségek jelenléte és létrehozása. Fel kell ébreszteni a küldetéstudatot híveinkben, hiszen az örömhír továbbadásában mindenkinek szerepe van, amelyért

egyenileg és közösségenként is több áldozatot kell vállalni. Mivel a hit átadásának legalapvetőbb fóruma a család, ezért fontos, hogy legyenek családközösségek, ahol a hit átadásában és a gyermekek nevelésben egymás támogatják és kísérik.

6. PÁRBESZÉD AZ EGYHÁZBAN ÉS A TÁRSADALOMBAN

A párbeszéd kitartást és türelmet igényel, de lehetővé teszi a kölcsönös megértést is.

Az Egyház küldetésének teljesítésében a párbeszéd, mint eszköz már a II. Vatikáni Zsinat dokumentumaiban is megfogalmazódott. A világgal való párbeszéd előfeltétele az Egyházon belüli termékeny párbeszédnek (*Gaudium et spes* 92).

A párbeszéd közeledést, egymásra figyelést, beszélgetést és meghallgatást jelent. Egymás megismerését és jobb megértését segíti, de ha ezek nem valósulhatnak meg, akkor legalább a közös pontok keresésére kell törekedni (*Fratelli tutti* 198.). Az egyház egyetemes küldetése miatt nem csak a keresztényeket, hanem minden jószándékú embert meghív a párbeszédre, melyet „párbeszédre való nyitottság”-ként nevesít (*Fratelli tutti* 6., *Gaudium et spes* 92.). Célként fogalmazódott meg az „egymás mellett futó párhuzamos monológok” helyett a „találkozás kultúrájának” a meghonosítása, mely együtt jár annak a tapasztalatával, hogy mindenki értékes, mindenkitől tanulhatunk valamit.

Az egyházmegye közösségeiben leginkább a helyi közügyek, az egyházközség ügyei, a mindennapi élet eseményei és a családi élet feladatai adják a beszélgetések témáit. A beszélgetések egyrészt személyes találkozások alkalmával, másrészt közösségi eseményeken, összejöveteleken zajlanak. A járvány idején a találkozás, beszélgetés és a párbeszéd fórumai beszűkültek, egyes területeken áttevődtek online térbe.

Az egyházon belül az egyes csoportok a rájuk leginkább jellemző alkalmakon találkoznak egymással és kezdeményeznek párbeszédet. A hívek leggyakrabban a szentmisék előtt és után beszélgetnek, az egyházi eseményeken így pl. testületi ülések, egyházközségi napok vagy zárandoklatok alkalmával. A katolikus egyház fenntartásában működő iskoláknak élénk a kapcsolata a helyi közösségekkel, jelen vannak egymás rendezvényein, együttműködnek számos program megvalósítása során. Az egyházmegyében élő és szolgálatot vállaló szerzetesrendek szerint kevés és óvatos a párbeszéd más közösségekkel.

Az egyházmegyei fenntartásban működő intézmények jelezték, hogy célirányosan részt vesznek olyan egyházi eseményeken, rendezvényeken (Katolikus Társadalmi Napok, Eucharisztikus Kongresszus stb.) ahol lehetőségük van megismerni az egyház társadalmi tanítását, szerepvállalását, hogy helyi szinten egymás megértését hatékonyabbá tegyék, elősegítsék a társadalmi párbeszédet. Az egyházmegyében vannak olyan települések is, ahol a párbeszédnek nincs fóruma, a szentmisén kívül nincs élő közösségi élet.

Az egyházmegye közösségeiben a párbeszéd során egymás álláspontjának megértését, a közös értékek és kiindulási pontok keresését helyezik a középpontba. A közösségek egy része leginkább helyi szintű eredményes párbeszédéről és

együttműködésről számolt be, és arról, hogy ezeken az eseményeken kiteljesedik a közösségi élet. Néhányan jelezték, hogy a párbeszéd esetleges, korlátozott, felületes és óvatos. Úgy fogalmaztak, hogy a helyi közösségi életétől nagyban függ a párbeszédre való készség. Közösségeinkben a beszélgetések során körvonalazódó szemléletmódbeli eltérések, konfliktusok és nehézségek is felmerülnek. A kérdésre adott válaszok (türelem, tisztelet, egymás értékeinek tiszteletben tartása, rugalmasság stb.) inkább vágyott állapotot írnak le.

A más felekezetekkel és azokkal, akiknek nincs vallási kötődésük a közösségek nyitottságról, bátorságról, párbeszédképességről számolnak be, de leginkább akkor, ha tapasztalják a nyitottságot, kompromisszumképességét. A más vallások híveivel történő párbeszéd egyes közösségekben az ökumenikus imahét eseményeire korlátozódik. A vallási kötődéssel nem rendelkezők esetén egyesek nagy távolságról, mások érdeklődésről, míg katolikus köznevelési intézményekben a felmerülő feladatok közös megoldásáról számolnak be.

A párbeszéd készségben kiemelt szerepe van az egyházi vezetőknek, akik arra kaptak meghívást, hogy valóban a „párbeszéd emberei” legyenek, hogy hiteles közvetítőként cselekedjenek a béke építésében (*Fratelli tutti* 284.).

7. ÖKUMENIZMUS

Az egy keresztség által egységbe foglalt, de különböző felekezetű keresztények közötti párbeszéd különleges helyet kap a szinódusi úton.

Az ökumenizmus 20. század legjelentősebb egyházi mozgalma. Célja a keresztények egyetemes egységének helyreállítása. Egyházunk – az idők jeleire figyelve – a II. Vatikáni Zsinat után kapcsolódott be hivatalosan az ökumenikus munkába. Elkötelezte magát a mozgalom mellett, mert Krisztus övéinek egységét akarta (vö. Jn 17,21), és követőinek mai megosztottsága „botrány” előtt (*Unitatis redintegratio* 1.). Az Isten ígéje ismételten a hitből fakadó egység fontosságára emlékeztet bennünket (vö. Ef 4,2-5; 1Kor 1,10-13). A II. Vatikáni Zsinat megfogalmazta az ökumené katolikus alapelveit (*Unitatis redintegratio*), a zsinati utáni ökumenikus direktóriumok (1967, 1993) pedig konkrét útmutatásokat és javaslatokat adnak az abban való részvételünkhöz. Az *Ökumenikus vademecum* (Róma 2020) nemcsak a püspököket, hanem az Egyház minden tagját bátorítja, hogy a helyi egyházban is tegyünk meg mindent a Krisztusban hívők egységének megvalósulásáért. A keresztények történelmi megosztottságát egyházmegyénkben is tapasztaljuk. A felekezeti megosztás arányai az országos átlaghoz hasonlíthatók, bár térségünkben a római katolikus többség nem annyira kiemelkedő, a reformátusok száma az országos arányokat kissé meghaladja, az evangélikus gyülekezetek száma nem jelentős. Egyházmegyénkben mindössze három ortodox templom van.

A II. Vatikáni Zsinat után egyházmegyénkben lassan, csak a rendszerváltás (1990) után alakultak ki a komolyabb ökumenikus kapcsolatok. A januári imahetek megtartása általánossá vált azokban a „vegyes-vallású” a városokban és falvakban. Az Egyházmegye

főpásztora minden évben aktívan részt vesz az ökumenikus istentiszteleteken, és jó kapcsolatokat ápol a nem katolikus egyházi közösségek vezetőivel. Az ökumenizmus egyéb formáival is találkozhatunk (Karitás, hitoktatásban való együttműködés, média stb.). A katolikus közvélemény ma már nem tartja elítélendőnek a vegyes házasságokat. Egyházmegyénkben eddig még nem alakult meg az Ökumenikus direktórium által előírt ökumenikus bizottság (*Ökumenikus direktórium* 42.). A katolikus hívek ökumenikus műveltsége általában hiányos (vö. *Vademecum* 12.).

Segítené az ökumené megvalósulását az egyházmegyei ökumenikus bizottság létrehozása. Híveinkben erősödne az ökumenikus lelkület, ha a januári imahetet az olyan egyházközségekben is megtartanák, ahol nem élnek protestánsok. Ökumenikus hittanóra nincs, de törekedni kell arra, hogy az iskolai hitoktatásban és a hitoktatók ökumenikus szellemben együtt működjenek a többi felekezettel. Keresztényi összetartozásunkat a helyi társadalomban közös munkával, egységes állásfoglalással és a keresztény értékek képviselésével is kifejezhetjük.

8. A CÉLCSOPORTOK TAPASZTALATAI

Egyházmegyénkben megszólaltattunk egyes célcsoportokat is, akikben hivatásuk és élethelyzetük kapcsán sajátos kérdések is felmerülhetnek. Számukra a hét témakörön túl további kérdéseket is összeállítottunk. Az alábbiakban a célcsoportok tapasztalatait ismerhetjük meg.

8.1. Papság

Az evangélium hirdetésében kihívást jelent az egyre erősödő szekularizáció, az individualizmus és a vallással szemben érzett közöny. A templomba rendszeresen járó hívek lélekszáma apad, amelyet a koronavírus járvány időszaka felerősített. Egyre inkább növekszik az ellátandó települések száma. Vannak egyházközségek, ahol a helyi lelkipásztor a hívek segítségére támaszkodhat, ugyanakkor sok helyen nincs erre lehetőség (elvándorlás, demográfiai tényezők, anyagi lehetőségek hiánya). Egyre égetőbb probléma a kántorok hiánya is, ezért szorgalmazzák a kántorképzés újraindítását. A lelkipásztorok számára megterhelő az adminisztráció végzése (irodavezetés, építkezések stb.).

Az egyházi fenntartásban működő intézmények nagy lehetőséget jelentenek. Általános tapasztalat, hogy a tanárok és a diákok közül nagyon kevesen járnak rendszeresen templomba, kevés tanár tudja hitelesen és eredményesen lelkesíteni a fiatalokat a vallásgyakorlásra. Meg kellene találni a módját, hogy a katolikus iskolák diákjai közül minél többen részesüljenek a beavató szentségekben. A papság feladata, hogy több figyelmet fordítson a pedagógusok lelkipásztori kísérésére, az iskola (tanárai és diákjai) és a plébánia közötti kapcsolat erősítésére. A kistelepüléseken szolgáló lelkipásztorok tapasztalata, hogy a városi egyházi iskolába járó gyerekek közül sokan

már nem kapcsolódnak a plébánia közösségéhez, az elsőáldozás és a bérálás gyakran már az osztálytársakkal együtt történik.

Valós kihívás a lelkipásztorok számára az elmagányosodás, a szenvedélybetegségek kialakulása (különösen az alkoholfüggőség). A túlterheltség miatt nagy veszély a kiégés vagy akár a hivatás elhagyása. A missziós lelkesedést elsorvaszthatja a kényelem szeretete és az anyagiasság lelkület is. A papság és a szolgálatra készülő növendékek létszáma csökkenő tendenciát mutat, habár országos tekintetben a kilátásaink nem kiábrándítóak. A papi hivatást meghalló és azt elfogadó fiatalok általánosságban tekintve napjainkban nehezebben hozzák meg a végleges döntést. Elsősorban a helyi lelkipásztor részéről nagy szükségük van hiteles papi példára, akinek hivatásából öröm sugárzik. Fontos, hogy a növendék a készület ideje alatt is számíthasson a plébános támogatására és buzdítására.

A hivatás megőrzése szempontjából elengedhetetlen az imaélet rendszeressége, a lelkivezetés, a lelkigyakorlatok, a szakmai továbbképzés. Támaszt jelentenek a papi barátságok, a közösségi összejövetelek. Időt kell szakítani a szabadságra és a pihenésre is. A szolgálatokra szellemi, teológiai igényességgel és lelkiismeretesen kell felkészülni. Imádkozni kell a hívekért és engedni kell, hogy szeretetüket kimutathassák. A papok számára megerősítő, ha találkozhatnak a főpásztorral egy-egy papi összejövetelen és érezhetik személyes törődését, odafigyelését és támogatását. A papság vezető szerepéből adódóan nem mindig kap visszajelzést, amikor szüksége lenne rá (akár megerősítés, akár javító célzattal). Fontos, hogy világiakkal, családokkal is legyenek őszinte barátságok. A szinodális folyamat tapasztalatai fontos alapot jelenthetnek egy egyházmegyei pasztorális terv elkészítésében.

8.2. Szerzetesközösségek

Hivatásunk hitelességét, örömét Jézussal való kapcsolatunk adja. Igyekszünk Őt megtalálni minden helyzetben és emberben. Ha Őrá, a Világ Világosságára szegezzük tekintetünket, akkor tudjuk másokét is oda irányítani. Őt fogadjuk a liturgiákon, a személyes imádságban és a másik emberrel való találkozásban. Ha befogadjuk Jézust, akkor tudjuk magunkat is elfogadni, és ha ez megtörténik, akkor tudunk másokat is elfogadni, befogadni.

Nem ideálokra, illúziókra, elvárásokra akarunk építeni, hanem a valóságban, igazságban megmaradni: Krisztusban élni. Ebben segít minket a párbeszéd, a konfliktuskezelés, kiengesztelődés és az alapszabályaink lelkületének megélése. Kérnünk kell a Szentlelket, hogy jól tudjunk hallani. Továbbá nagyon fontos egy olyan napirend, amely összhangba hozza a személyes és közösségi szükségleteket. Fontos időt adni magunknak testi-lelki regenerálódásra, feltöltődésre. Rendszeresen összegyűlünk, hogy megosszuk tapasztalatainkat. Akadályt jelent az ítélkezés, a másik lenézése, megváltoztatni akarása, illetve ha a más véleményt ellenséges reakcióként fogadják. Ha aprólékos dolgokban sok kritikát, megszorítást kapunk. További problémát jelent a

teljesítmény- és munkaközpontúság, a túlfeszítettség, a szétaprózottság, az együttérzés hiánya, a rossz önkép, Isten-kép és emberkép.

A konzultációval és előjárói döntéshozatallal kapcsolatban fontosnak tartjuk a dialógust, illetve a döntéshozatalt demokratikus úton és autoriter módon is, amikor az előjáró egyedül hoz döntést, és nem kéri ki a közösség véleményét. Minél őszintébben tudunk párbeszédet folytatni, annál nagyobb az esély, hogy szabadon tudunk döntést hozni, elengedni, engedelmeskedni. Isten akarata benne van a párbeszédben is, nemcsak az előjárói döntésben. Minden esetben fontos megteremteni a világos kereteket, pl. tudni, hogy egy folyamat melyik részében vagyunk. A külsősök bevonása segíthet. A párbeszédet követve legyen szabad az előjáró, hogy a Lélek által felismert döntést hozza meg, a rábízottak pedig legyenek szabadok azt elfogadni akkor is, ha nem úgy vette figyelembe a véleményüket, ahogy azt szerették volna. Az engedelmesség, a döntés elfogadása nem feltétlen jelent egyetértést. Vágyunk Isten akaratát fürkészni a párbeszéd során, és hogy úgy tekintsünk a konzultáció folyamatára, a megkülönböztetésre, mint lehetséges Istenélményre.

8.3. Egyházközségi képviselőtestületek

A plébániai közösség küldetése, hogy hitből fakadó tettekkel vonzóvá tegyék a keresztény életet. A kereső emberek közösségre találhatnak a plébánián. A rászorulóknak pedig megtapasztalhatják a krisztushívók együttes erejét és szeretetét.

A képviselőtestület és a hívek közössége segíti a plébános szolgálatát minden olyan ügyben, ami nem igényli felszentelt személy szolgálatát: tevékenyen részt vesznek az egyházi ünnepek és közösségi alkalmak előkészítésében, a templom takarításában és díszítésében, szolgálhatnak a liturgián, segítenek az adminisztrációban és a hitoktatásban. A képviselőtestület tagjai fontos „összekötő kapocsként” jelennek meg az egyházközség életében. Személyes tapasztalataikkal és meglátásaikkal segíthetik a plébánost, a meghozott döntéseket pedig képviselik a közösség felé. Fontos szerepük van abban, hogy a hívek otthon érezzék magukat a templomban és a plébánián. A jó egyházközség legfontosabb építőköve a hívek személyes kapcsolata, ami a plébániai csoportokban valósulhat meg. Ezt nehezítik és gyengítik a belső konfliktusok és nézeteltérések. Lehetőséget kell biztosítani a kisebb közösségek alakulására és a rendszeres találkozásra. A közösségépítés lényeges eleme a személyes megszólítás.

A válaszadók közül sokan fontosnak tartják egy pasztorális terv megalkotását, amely azokat a célkitűzéseket foglalja magában, amelyeket a közösség az elkövetkezendő időszakban meg szeretne valósítani. Többen nem csupán helyi szintű, hanem központi, vagyis egyházmegyei útmutatást és tervet várnak.

Meg kell találni azokat a célokat, amelyek a plébánia híveit, vagy a hívek egy-egy csoportját lelkesíthetik. Fontos, hogy a közösség tagjai magukénak érezzék az egyházközség ünnepeit és ügyeit, és minél nagyobb számban vegyenek részt a közös feladatok megoldásában. Fontos, hogy ezekre a feladatokra ne kényszerként tekintsenek, hanem az Istennek való szolgálat lehetőségét lássák benne. A szentmisén

minél több hívónek kellene lehetőséget biztosítani különböző szolgálatok végzésére (ministrálás, felolvasás, perselyezés stb.). Hangsúlyt kell fektetni a szentmisén kívüli értékteremtő és közösségépítő programok szervezésére is (pl. egyházközségi nap, bál, jubiláns házasság ünnepe, zarándoklatok, kirándulások stb.).

A korábban a plébániákhoz kötődő hittancsoportok jó része megszűnt, mérlegelni kellene, hogy lehetőséget adjunk a gyerekeknek, hogy a hittanórákon a plébániák keretein belül létrehozott közösségek tagjaiként (és nem iskolai körülmények között) a felnőttek számára, hogy katekéziseken vegyenek részt. Az ifjúság számára kifejezetten vonzó lehet az ifjúsági énekhar, amelynek fő célja a szentmisén való szolgálat, de ugyanilyen fontos, hogy a keresztény közösségi élet első terepe lehet, akár életre szóló kapcsolatok (barátság, házasság) szövődhetnek itt. A gyermekeken keresztül közelebb lehet kerülni a plébániához tartozó családokhoz is. Szervezett programok keretében és a digitális technika lehetőségeit kihasználva sok embert lehet elérni. A megújuló egyházi épületeink, templomaink a közösség megújulását is elősegíthetik.

8.4. Ifjúsági csoportok

Az ifjúsági csoportok tagjai személyes megszólítás, meghívás hatására lettek a csoport tagjai. Néhány esetben az egyház egy munkatársa volt, aki megszólította őket, nagyobb részben azonban valamelyik csoporttag hívására váltak tagokká.

Csoportjaink befogadóak, és ezt a nyitottságot fontos tulajdonságként azonosították, ami az egész Egyházat kell, hogy jellemezze. A plébánián belül ők is vágnak rá, hogy elfogadják őket. Lelkivezetés terén számíthatnak papjaikra, iskolalelkészükre, hitoktatóikra. Vágnak a törődésre, odafigyelésre. Hálásak a plébániai közösség támogatásáért is (helyet biztosítanak, összejöveteleiken van kis vendéglátás, kirándulásaikat és táboraikat támogatják).

Sajnos azt is megtapasztalják fiataljaink, hogy kortársaik körében nem számít trendinek, menőnek a vallás és az istenhit, ami fakadhat a világ hatásából, téves vagy hiányos információkból, előítéletekből, amelyek gátolják, hogy többen csatlakozzanak hozzájuk. A médiában megjelenő negatív hírek sok fiatalokban torz képet alakítanak ki a vallásosságról. Fontos, hogy ilyenkor az Egyház jobban hallassa hangját, reakcióját.

Sok csoport végez szolgálatot a plébániáján. Főként liturgikus feladatokból veszik ki a részüket, de többen is aktív szerepet vállalnak a templom és a plébánia körüli teendőkben, közösségi alkalmak, táborok szervezésében, karitatív szolgálatokban. Ahol ez nincs, ott általában vágnak rá, hogy kapjanak feladatot, bízzanak bennük, hogy értékesnek érezhessék magukat. A missziókból nem egyformán tudják kivenni a részüket, de kortársaikat igyekeznek megszólítani, akár az online térben is. A jövő szempontjából fontosnak érzik a befogadó, missziós lelkületet, személyes tanúságtevést, a hitelességet, a segítő szeretet gyakorlását mások felé. Mélyebb spiritualitásra, és tartalmas, fiatalos programokra is szükség van. Bár korunkban sokan eltávolodtak az Egyháztól, de sokan nyitottak a transzcendensre és vágnak olyan találkozásokra, ahol választ kaphatnak az istenkereséssel kapcsolatos kérdésekre.

8.5. Lelkiségi mozgalmak és családközösségek

Az egyházi mozgalmak és közösségek az Úr ajándékai. Olyan erőforrások, hogy karizmáikkal az egész keresztény közösséget gazdagítják. Ezekből a közösségekből néhány az Egri Főegyházmegyében is jelen van. A közösségekhez való tartozás egy radikálisabb keresztény életet is feltételez. Nagy belső erő és hit rejlik ezekben a közösségekben, amit szeretnének egyre mélyebben megélni és a környezetükben őket evangelizálni. A közösségi életen kívül nagyon gazdag munkát végeznek: különböző lelkigyakorlatokat és kurzusokat szerveznek, bekapcsolódnak az evangelizációs és karitatív tevékenységekbe, tanúságtételük a médiában is megjelenik.

A rendszerváltás óta egy látványos fejlődés ment végbe a közösségek elfogadása tekintetében. Sokszor szektáknak tekintették őket és gúnyosan beszéltek róluk. A papok hozzáállása is sokat változott ebben a tekintetben. A lelkiismereti mozgalmak tagjai kérik, hogy az egyházi vezetők minden erővel támogassák a lelkiismereti és családmozgalmakat, lehetőségként és a Szentlélek ajándékaként tekintsenek rájuk. Kifejezték a vágyukat, hogy a plébánia legyen a közösségek otthona, segítője és szervezője. Egyházmegyei és egyházközségi szinten a közösségek létrehozása és működtetése elsődleges missziós feladat legyen, ami minden korosztályt magában foglal. Az élő kisközösségek léte az Egyház megújulásának a jövőjét is jelenti. A kisközösségeknek legyen kiemelkedő fontossága a pasztorális tervben.

A mozgalmak általában a világi hívekre építik az evangelizációs munkájukat, de ezen felül választ is jelentenek az egyre égetőbb paphiány által felvett kérdésekre. Szinte minden közösség kiemeli a papok támogatásának a fontosságát. Ez elsősorban lelki támogatás jelent, de fontos, hogy a plébánián termetek is biztosítsanak az összejövetelekre. A különböző plébániai programokhoz pedig kérik az anyagi támogatást is. Ha a döntésekbe jobban bevonnák a híveket, a felelősséget jobban megosztanák velük, akkor jobban magukénak éreznék az egyházközség életét.

Az egyes lelkiismereti mozgalmak, mint egy kincsesbánya sok új istentapasztalattal és egyháztapasztalattal, lelkiismereti és evangelizációs módszerekkel, a közösségek közötti kapcsolati tőkével vannak „felfegyverezve”. Minden közösségnek lényegéhez tartozik a tanúságtétel. A mozgalmakhoz tartozó hívek szeretnék, ha plébániai szinten is kaphatnának tanítást és képzést, különösen a misszióra készítsék fel őket.

8.6. Hitoktatók

A segítő körülmények közül kiemelten fontosak a személyes találkozások, a rendszeres találkozó a többi hitoktatóval, papokkal, egy támogató plébános személye, a rendszeres diákmise, a lelkiismereti mozgalmak jelenléte a plébániai közösségben, az, ha egyházi rendezvények szervezésében az egész közösség részt vesz, és befogadóak az újonnan jöttekkel, nagy segítséget jelent még az aktív szülői támogatás, hagyományosan vallásos környezet, az együttműködő intézményvezetés és szociális környezet, valamint a hitoktató pozitív személyisége. Akadályozó tényező lehet mindezek hiánya, a tanuló

családjának eltérő vallási háttére (pl: hit gyülekezetéhez tartozik a család) valamint az időhiány és a kimerültség.

A személyes kapcsolatok tudnak a legtöbbet segíteni ebben is: a szülők, a lelkipásztorok, a hitoktatók, a plébániai képviselőtestületi tagok és a hívek között. Segít, ha vannak plébániai-iskolai közös programok, plébániai közösségek. A katolikus iskolák estében fontos szem előtt tartani, hogy a vidékről bejáró gyerekek a saját plébániájukhoz kapcsolódnak, ez okozhat nehézséget, de lehet előny is. A szülők elfoglaltsága miatt ez gyakran bizonyul nehéz feladatnak. A személyes megszólítás, feladatba helyezés pozitív eredményt hozhat. Hasznos, ha eleve családi programokat szervezünk és oda invitáljuk őket először.

A személyes példamutatás kiemelkedő fontosságú. Fontos, hogy mi magunk egyformán kezeljük mindenkit. A hitoktatók szerepe az egyes találkozások koordinálásában jelentős. Lássuk és láttassuk a másokban a testvérünket!

A ránk bízott ember valamit hoz magával otthonról, a családból. Először bizalmas kapcsolatba kell vele kerülnünk, ehhez elfogadás és meghallgatás szükséges. Ha ez megvan, akkor tudunk közvetíteni felé. Hasznos lehet a segítő módszerek ismerete, az elcsendesedés, a szülőkkel való kapcsolattartás, valamint a bizalmas beszélgetések feltételeinek objektív megteremtése is. Akadályként elődlegesen az időzavart és a megfelelő hely és helyzet hiányát, a digitális világ okozta kapcsolati zavarokat említhetjük, illetve megállapítást nyert az is, hogy a túlterheltség miatt néha mi magunk vagyunk gátjai a meghallgatásnak.

8.7. Katolikus köznevelési és szakképző intézmények

Sokkal több – szentmisén kívüli – közös program szervezése szükséges. Bibliaórákat és lelki-foglalkozásokat lehetne hirdetni házaspárok és elváltak számára, akik elsősorban a gyermekek szülei közül kerülnek ki. A közösségépítést szolgálná a túrák, a kirándulások, a zarándoklatok, a nyári táborok szervezése, ugyanígy az agapé a szentmisék után, az adventi és karácsonyi programok; a lelki napok, az egyházközségi farsang, a családi nap, a szentségimádás, a dicsőítő alkalmak; a kerekasztal-beszélgetések vagy a közös filmezés. Lehetne tartani szülői fórumokat a nevelésről, tanúságtételeket, érdekes témában előadókat hívni vagy gyűjtéseket szervezni a rászorulóknak számára. Élmény szükséges ahhoz, hogy a fiatalok és szüleik közelebb kerüljenek a plébánia közösségéhez. Nehezíti a programok megvalósítását, hogy kevés papunk van, akik pedig vannak; túlterheltek. Jó lenne, ha lennének nagyobb léptékű, fesztivál jellegű fiataloknak szóló egyházi rendezvények.

Fontos, hogy a tanári karból egyre többen kapcsolódjanak be az egyházközség életébe és a szentmisén is vállalhatnak szolgálatot (pl. felolvasást). Célravezető lehet bevezetni a gyerekeket és a felnőtteket is a plébániára, bemutatni nekik a plébánia életét. Ez a gondolat főképp a szentségekhez (keresztelés, elsőáldozás, első gyónás, bérnyújtás) járó tanulóknak és a szüleikre vonatkozik. Fontos, hogy a szülő együttműködő legyen és támogassa gyermeke vallásos nevelését. Meg kell, hogy maradjon az egyes

szentségkiszolgáltatások közötti időben a folytonosság, ami élő kapcsolatot eredményez a közösséggel. A plébánián legyen közösségi terem, ami helyet biztosít a kikapcsolódásra, a hitbéli élmények adására. A hitoktatóknak jelentős szerepük van a kapcsolat építésében. A hitoktatók segítségével vonjuk be a tanulókat a felolvasásba, illetve a ministrálásba is. Olyan közösségeket kell szervezni, amelyek megtartják ezeket a fiatalokat. Ebben nagy szerepe van a papoknak, akik képesek megszólalni a fiatalok nyelvén. A cserkészet „újraélesztése” is segítene. Az egyházmegyében tapasztalható jelenség, hogy az általános iskola befejezését követően megszakad a diákokkal a kapcsolatunk és jellemző, hogy nem járnak templomba.

A virtuális térben jobb és hatékonyabb jelenlétre van szükség, mert a gyerekek és a szüleik is ott vannak. Küldetésünk híradása lehetne még teljesebb, de a hírmondó megírására, szerkesztésére nincs elég személyi kapacitás. Hatékonyabb lenne még több, harsányabb, felhívóbb megjelenés, még több reklám. A Szent István Rádióban és Televízióban való megjelenés nagy lehetőséget jelent. Jó kezdeményezés a szentmise közvetítése, online imaóra, lelki gyakorlat, de ezek még fejlesztésre szorulnak. Nagyobb figyelmet szükséges fordítani az egyházmegye honlapján való megjelenésre. A helyi írott sajtóról sem szabad lemondani, hiszen többen – főképp idős testvéreink – ezt olvassák.